

JANKAY LÁSZLÓ

ZENEI SZAKSZÓTÁR

Zenei fogalmak, meghatározások szöveges gyűjteménye,
kottapéldákkal, táblázatokkal mellékelve.

A gyűjtemény 12680 meghatározást tartalmaz. A meghatározások között megtalálhatók a Coda Music Technology Inc. által kifejlesztett modern, FINALE 2004 számítógépes kottagrafikai és zeneszerkesztő programalkalmazásánál használatos zenei szakkifejezések, melyeket alkalmazni lehet más kottagrafikai és MIDI formátumot kezelő zeneszerkesztő program használata esetében is.

FÓT

<http://vnet.hu/musicjan>

✉ musicjan@vnet.hu

☎ 06-309-445-496

ANAKRUSIS – (görög) (lásd) Ütemelőző.

Általános értelme ütemelőző (német <Auftakt>), az ütemet kezdő erős érték (írásban az ütemvonal) előtálló, kifejező mód szempontjából azonban a rákövetkező értékekhez tartozó hang vagy hangcsoport.

Görög eredetű, az ütemező lábdobbantást (krusis) jelentő szó továbbképzése.

ANAKRUZIS – (görög, jelentése = *felugrás*), antik metrikai műszó, a valóságos ritmust megelőző hang vagy szótag. Lásd, Ütemelőző.

ANALÍZIS – (görög = *felbontás, elemzés*) az egyes zeneművek részletes, módszeres vizsgálata. A zenetudomány kísérleti vagy példázó módszerének neve, zeneművek, zenerészletek, zenegyakorlatok részletes vizsgálata vagy magyarázata alkalmával. Van összhangzati, dallami, formai, esztétikai, hangtani, és lélektani analízis.

ANAPAESTUS – (görög, latin) versláb – fajta: UU –. A zenében két rövid és egy (súlyos) hosszú hang egymásutánja.

ANAPESZTUS – (görög), párosrésztű emelkedő ütemfajta, a daktilus ellentéte: két rövid szótagból álló thezisz után következik benne az egy hosszú tagban maradó arzis: # a két rövid szótag azonban néha összevonható, viszont az antik verselés gyakran az arzist is felbontotta két rövid szótagra.

ANAPHORA – (görög) a közvetlen megelőző tétel ismétlése.

ANARMONIA – (görög) diszharmónia, rosszhangzás.

ANCHE – (francia) (lásd) Nyelv. Az orgonanyelvű nyelvnek francia neve; *jeux à anches* = nyelvjátékok.

ANCIA – (olasz) lásd. Nyelv.

ANCIA DOPPIA – (olasz) (lásd) Kettős nyelv.

ANCORA – (olasz) ismét, még egyszer, a zenemű egy részének ismétlését írja elő.

ANCORA PIÙ – még egyszer, még többet.

ANDALGÓ – a “lassú magyar” tánc első részének elnevezése, melyalattapároksétálva jártak fel s alá. Lásd, Hallgató nóta.

Ritmusképlete:

Andalgó $\dot{+}80$

ANDALOGVA – Andante.

ANDALOGVA

– Moderately Slow (ang/zen/sz).

ANDAMENTO – (olasz)

1. régebbi (XVIII. sz.) elméleti művekben a szekvencia (lásd ott) értelmében használt szó.

– 2. mai értelemben: a fűga közjátékai. 3. (olasz), zenei műszó, így nevezik a fugában a téma egyes feldolgozásai (lásd, Fuga) közt előforduló közjátékokat. Ugyanezt teszi a divertimento is.

ANDANTE – (olasz)

andalogva, – lépésben, lépve, járva. A tempójelzéstől a vele megjelölt tételre is átvitték az elnevezést. A tempójelzés magára a mérsékelt mozgásra utal.

ANDANTE CANTABILE – (olasz)

dallamdús, énekszerű andante tétel.

ANDANTINO – (olasz)

“lassacskán”. Zenei tétel megjelölése is lehet.

ANDANTINO ANDINO,

– valamivel mozgalmasabb, mint andante.

ANELLA – (olasz)

(lásd) Gyűrűs billentyű.

ANEMOKORD

– pneumatikusan működő húros hangszer, Schnell párisi zongora-gyáros kísérletének (1789) az volt a célja, hogy mesterséges (fujtatók által létrehozott) szél által egy a zongorák fajtájához tartozó hangszer, az colhárfához hasonló hatását érje el vele.

ANENAIKA – bizánci eredetű, ősi, orosz egyházi dallamok, amelyeket anene vagy nenena szavakra énekeltek. Konstantinos Porphyrogenetosnak az udvari szertartásokról szóló művéből ismert – anana szótagokra énekelt melódiái.

Átlagos terjedelme.

(*basszus-hang címszóhoz*).

BASSZUSHEGEDŰ – (német = **Bassgeige**) régebben használt gordonka-szerű vonós hangszer, 4 húrral. – a cselló és a kontrabasszus (nagybőgő) régente népszerű neve.

A basszushegedű hangolása:

BASSZUSKLARINÉT – (olasz = **Clarinetto basso**; francia = **Clarinette basse**; német = **Bassklarinette**; angol = **Bass clarinet**; orosz – **Baszovije klarnet**) a szimfonikus zenekarban használt legmélyebb klarinét. Hangja rendkívül meleg, simulékony. Leggyakrabban B, ritkábban A hangolásban fordul elő, de régebben C hangolásút is használtak. Transzponáló hangszer. Szólamát kétféleképpen jegyzik: **1.** általában violinkulcsban, ilyenkor hangjai nagyhónával, ill. kisdecimával hangzanak a leírtnál mélyebben; **2.** egyes romantikus szerzők basszuskulcsban jegyzik, ilyenkor hangjai nagyszekunddallal, ill. kisterccel mélyebben hangzanak a leírtaknál: (lásd) Klarinét.

BASSZUSKULCS

– a régebbi és a mai zenében egyaránt sűrűn használt F–kulcs. A negyedik vonalon áll és kis f helyét jelöli: Vö. C–, G– és F–kulcsok összehasonlító táblázata.

BASSZUSKÜRT

– fagottalakú, billentyűs szerpent (lásd ott), melyet különösen a XIX. sz. első felében használtak.

BASSZUS-OFIKLEID

– (lásd) Ofikleid.

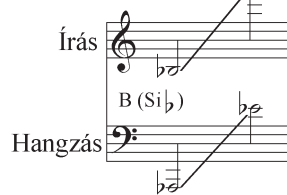
BASSZUS-SZÁRNYKÜRT

– (lásd) Bariton szaxkürt.

BASSZUS-SZARRUSZOFON

– (lásd) Szarruszofon.

Basszus szarruszofon

BASSZUS-SZAXKÜRT – vagy Eufónium

(olasz = **Eufonio**; francia = **Basse à pistons**, **Saxhorn basse**; német = **Bariton-saxhorn**, **Bass Saxhorn**, **Eufonium**; angol = **Bass Saxhorn B b**, **Euphonium**) a szaxkürtök családjába tartozó fúvószenekari hangszer.

Tölcsérfúvókás rézfúvó, ventilekkel. Építése a bariton-szaxkürtéhez hasonló, csak tölcsére kissé öblösebb. Középszólamot játszik. Kétféle hangolásban készül: – **1.** “B” írásmódja és terjedelme a bariton-szaxkürtével egyezik: – **2.** “C”: ezt basszuskulcsban jegyzik, írásmódja a hangzással egyezik, tehát nem transzponál. Hangterjedelme.

olyanok, mint a fent említett pánsíp, csőrrel, és a nélkül. Mai legfontosabb képviselőjük a furulya (blockflöte) sűrűn használt fuviolatípus, amelyet a szimfonikus zenekari használatból a harántfuvola szorított ki a XVIII. század folyamán. Az egyenesen előre tartott hangszer madárcsőrzerű fűvőkán át, fújják meg. Ma is igen elterjedt, különösen a tanulóifjúság körében. Különböző regiszterekben és hangolásokban készül. Hangterjedelmük általában két oktáv + egy egész hang. Magyarországon leginkább háromféle egyenesfuvolát használnak: a C-hangolású szopránt (c^1-d^3), az F-hangolású altot ($f-g^2$) és a c hangolású tenort ($c-c^2$). Rokonhangszerei:

EGYENLETES ELLENPONT

– (latin = **Contrapunctus aequalis**) az a kontrapunktikus szerkesztésmód, amelyben a szólamok egyező ritmusúak.

EGYENLETES GERENDÁK

– Flat Beam (angol).

EGYENLETESEN – eguale, equal-mente.

EGYENLŐ – eguale.

EGYENLŐ MOZGÁS – eguale movimento.

EGYENLŐTLEN ELLENPONT

– (latin = **Contrapunctus inaequalis**) az olyan kontrapunktikus szerkesztésmód, amelyben legalább két szólamnak más és más ritmusa van.

EGYFOLYTÁBAN – seguitamente.

EGYFORMA HANGHOSSZAK

FELVÉTELE

– Record Equal Durations (ang/zen/sz).

EGYHÁZI HANGSOROK – (latin = **Modi ecclesiastici**; német = **Kirchentonarten**; angol **Ecclesiastical modes, Church modes**) eredetükben az antik görög hangsorokra vezethetők vissza. (Meghatározásukat I. Modális hangsorok.) A középkori zeneteóriában az autentikus és plagális főcsoportra osztott hangsorokat (modus vagy tonus) I-től XII-ig római számmal jelölték. Az autentikus hangsorok neve és számozása: **I.** dór (authentus protus); **III.** fríg (authentus deuterus); **V.** líd (authentus tritus); **VII.** mixolid (authentus tetrardus);

IX. ión; **XI.** aeol, A plagális hangsoroké: **II.** hypodór (plagius profi); **IV.** hypofríg (plagius deuteri); **VI.** hypolid (plagius triti); **VIII.** hypomixolid (plagius tetrardi); **X.** hypoión; **XII.** hypoaol. Az eredetileg nyolc hangsor csak a XVI. században bővült tizenkettőre. A plagális vagy hypohangsorok ambitusa megfelelő autentikus hangsoraikénál egy tetrachorddal (lásd ott) mélyebbre terjed, finálisuk (záróhangjuk lásd ott) azonban megegyezik a megfelelő autentikus skáláéval.

EGYHÁZI KANTÁTA – (olasz = **Cantata da chiesa**; francia = **Cantate d'église**; német = **Kirchenkantate**; angol = **Church cantata, Sacred cantata**) vallásos szövegre írt kantáta, (lásd) Kantáta.

EGYHÁZI ZÁRLAT

– (német = **Kirchenschluss**) olyan zárlat, amely a szubdominánsról lép a tonikára.

EGYHÁZI ZENE – (latin = **Musica sacra, Musica ecclesiastica**; olasz = **Musica da chiesa**; francia = **Musique d'église**; német = **Kirchenmusik**; angol **Church music**) vallásos szövegre, többnyire liturgikus szövegre írt vokális, vagy vallásos célra írt hangszeres kompozíció. Ilyen, pl. a gregorián ének; (kultikus, templomi, liturgikus zene, latin musica ecclesiastica, sacra, divina, olasz musica da chiesa, német Kirchenmusik, francia musique d'église, angol church music, cathedral music). Minden zenekultúra ősi forrása kultikus dalok és táncok; ezekből fejlődik differenciálódás útján, külön egyházi és külön világi zene. A kultúrák hierarchikus korában túlnyomóan csak Egyházi kerül feljegyzésre, a világi zenét (népdalok, táncok) pedig szájhagyomány őrzi. (lásd) A katolikus egyház zenéje. Az európai Egyházi ősi dallamai Szíriából, Júdeából és Görögországból származnak. Ezeket és a nyomukban keletkezett egyéb dalkincset 600 körül gyűjtötték össze és foglalták rendbe (lásd) Gregorián korális. Az így megőrzött, legnagyobbbrészt szabad ritmikájú énekek művészileg tökéletes egyszólamú Egyházi, mely elmaradhatatlan

= **Instruments enharmoniques**; német = **Enharmonische Instrumente**; angol = **Enharmonic instruments**) azok a hangszerek, amelyekeken nem kell képezni a hangot (mint pl. a hegedűn), csupán valamely mechanizmus útján a már előkészített, kész hangot kell megszólaltatni (pl. zongora, orgona stb.).

ENHARMONIC INSTRUMENTS

– (angol) (lásd) Enharmonikus hangszerek.

ENHARMONIC MODULATION

– (angol) enharmonikus moduláció, (lásd) Enharmonikus csere.

ENHARMONIKUS – Enharmonic (angol).

ENHARMONIKUS CSERE – (német = **Enharmonische Verwechslung**; angol = **Enharmonic change**) az enharmónia alapján nyugvó modulációs jelenség: valamely hang enharmonikus átértelmezve az új hangnemben más szerepet tölt be, mint az előzőben, minősége és ezzel együtt írásmódja is megváltozik: (A példában a D–moll Cisz basszushangja F–dúrban Desz–szé értelmeződik át. A hang törekvésének iránya is megváltozik: A Cisz hang D–re törekedett volna, a Desz hang C–re törekszik.)

D=Moll: 1. VII. 7^b
F=Dur: VII. 6^b v. 7^b ♯

ENHARMONIKUS EGÉSZ ÜTEM

– Enharmonic - entire measure (angol).

ENHARMONIKUS MODULÁCIÓ

(olasz = **Modulazione enarmonica**; francia = **Modulation enharmonique**; német = **Enharmonische Modulation**; angol = **Enharmonic modulation**) l. Enharmonikus csere.

ENHARMONION – (t. i. genos, faj) a görög zeneelmélet harmadik, értelme szerint

összhangzó melódiafaj, amely éppúgy, mint a másik kettő, a mai enharmonikus fogalomtól teljesen elütő elven épül fel. Ez is a tetrachord két középső hangjának egyik hangolási módját jelentik úgy, hogy a két szélső hang változatlan marad. Az Enharmonion történetében két korszak volt. Olympos (lásd ott) nevéhez az ősi diatonikus hangolásmódnak azt a sípzenével összefüggő módosítását fűzik, hogy a dór hangmenetben a tritét (cis') és a lichanost (g) kihagyta. Az úgynevezett újabb Enharmonion (Kr. e. 6–4. sz.) újdonsága viszont a negyedhang behozatala először a fríg és lyd, utóbb a dór hangmenetbe, úgy, hogy a tetrachord hangjai ezek: a, f, (1/4–del emelt) e, e, azaz a hangközök értékük szerint: 2+1/4+1/4. Ebben is, a két felső hang közének értéke nagyobb a másik kettő összegénél, a pykonnál (lásd ott) ezek a negyedhangnyi távolságok (diesis, lásd ott) természetesen nem mások, mint azok a hangcsúsztatások, amelyeket a sípon könnyű elérni (a lanton a lichanost s a tritét megfelelően hangolták), de mennyiségileg alig lehet meghatározni. A Kr. e. 4. században kiment a gyakorlatból s idejét múlta.

ENHARMONIQUE – (francia)

(lásd) Enharmónia.

ENHARMONISCH – (német)

(lásd) Enharmónia.

ENHARMONISCHE INSTRUMENTE

– (német) (lásd) Enharmonikus hangszerek.

ENHARMONISCHE MODULATION

– (német) enharmonikus moduláció. (lásd) Enharmonikus csere.

ENHARMONISCHE VERWECHSLUNG

– (német) (lásd) Enharmonikus csere.

ENIGMA – (görög) talány, rejtvény.

ENIGMA DURATIONAL UNIT

– (ang/zen/sz) Enigma hosszérték „EDU”.

ENIGMA HOSSZÉRTÉK EDU

– Enigma Durational Unit (ang/zen/sz).

ENIGMATICAL CANON – (angol)

(lásd) Rejtvénykánon.

ENJOUMENT – (francia) vidám hangulatú

kis hangszeres darab.

FIGURAE COMPOSITAE – (latin)

(lásd) Figurák.

FIGURAE SIMPLICES (latin)

(lásd) Figurák.

FIGURÁK – v. alakzatok:

1. hangzatfelbontások, átmenő- és váltóhangok, előlegezések, késleltetések (l. a megfelelő címszavakat), amelyek a zenét mozgásukkal, ritmikájukkal éleltetik. – 2. a polifon zenében valamely élénkebb figuratív szólamnak egy adott szólammal való szembeállítása. – 3. régi elméleti művekben a hangjegyek gyűjtőneve. Az egyedülálló hangjegyeket figurae simplicesnek nevezik a csoportos figurae compositaivel szemben (vö. Ligaturák).

FIGURÁLIS – (lásd) Figurák.**FIGURÁLIS ZENE**

– általában a choralis zenével szemben, annyi, mint menzurális zene, különösen pedig (a punctus contra punctum-írásmóddal szemben is), a figurált ellenpont, mely mindenféle ritmusokat felhasznál. Újabban a figurális zene, mint esztétikai fogalma melodikának azt a fajtát is jelzi, amely szinte retorikai értelemben vett figurákkal dolgozik, különösen a barokk- (későbarokk-) zenében.

FIGURED BASS – (angol)

(lásd) számozott basszus.

FIGYELEMME – con osservanza.**FIGYELMEZTETŐ MÓDOSÍTÓ-JELEK**

– Courtesy Accidentals (ang/zen/sz).

FILAR IL TUONO – (olasz)

a régi olasz énekstílusban (bel canto) az egyenletesen tiszta, szép hanghordozás. Fonna a hangot, vagyis huzamos ideig egyenletesen árasztani ki a levegőt: az olasz ének módszer egyik szak kifejezése.

FILE – (ang/zen/sz) fájl.**FILE INFO** (angol). – Fájl információ.**FILE INTEGRITY TEST RESULTS** (angol).

– Állományintegritás próba eredményei.

FILE MENU (angol). – Fájl menü.**FILE STATISTICS** (angol).

– Fájl statisztika.

FILENAME (angol). – Fájlnév.

FILHARMÓNIA – görög szó, eredetileg a zene szeretetét jelenti; értelmét átvitték a zenélő társaságra, illetve zenekarra is (filharmóniai v. filharmonikus társaság és zenekar), néhol a zenélés helyének megjelölésére is használják. – Ma általában zenekari társaságok elnevezése, a nagy európai filharmoniai egyesületek közül a szentpétervári 1802., a londoni (Philharmonic Society) 1813., a bécsi (Philh. Konzerte) 1842. (1860.) alakult – Magyarországon időrendben első volt a budapesti F. (1853 óta máig fennáll), jóval később keletkeztek a vidéki (Arad, Temesvár, Pécs, Szeged stb.).

FILHARMÓNIAI TÁRSASÁG – budapesti. Apesti Nemzeti Színházzzenekara 1853 őszén, Doppler Ferenc és Károly másodkarmesterek ösztönzésére, Erkel Ferenc szervezésével, 10 tagú bizottságot választott, zenekari hangversenyek rendezésére; az abszolutizmus kormányrendszere azonban minden társadalmi megmozdulást a helytartótanács és rendőrség engedelmétől tett függővé s így ez a bizottság az első filharmonikus hangversenyt (1853 nov. 20.) s az első évadok hangversenyeit (az első évadban, 1854 ápr. 9-ig összesen ötöt) még nem, mint hivatalosan megalakult társulat rendezte meg. A hangversenyeket Erkel Ferenc vezetésével – ki agg koráig a filharmóniai társaság vezetője s éltető lelke maradt –, a Magyar Nemzeti Múzeumban, a főrendiház volt üléstermében tartották; a megnyitó műsort.

FILHARMONIKUS ZENEKAROK

– nagy szimfonikus zenekarok, amelyekben a legkiválóbb muzikusok szerepelnek:

FILL – (ang/zen/sz) betöltés.

Ez az opció a tartamot a következő beat-ig vagy hangjegyig tolja ki (amelyik előbb fordul elő). Ha például egy előadóművésznek negyedhangot kellett volna játszania, de 1/32-es hangot játszott, mielőtt a megszólalási időtartam véget ért volna, a Fill az időtartamot az egynegyedes hangnak megfelelő értékig tolja ki. A Fill opció segítségével kerekítheti fel az időtartamokat

FRISS – a verbunkos és a csárdás gyors, aprózott szakaszának megjelölése. A verbunkos–irodalomban főként gazdagon figurált, mozgalmas passzázsokból álló függelék, kóla, esetleg trió megjelölése. E műfaj egyik jeles szerzője, Bihari János.

FRISSEN

– freseo, frescamente, svegliato, allegro.

FRIVOLO

– (olasz) könnyelműen, kihívóan, ledéren.

FROG – (angol) (lásd) Kápa..

FROID – (francia) hidegen.

FROSCH – (német) (lásd) Kápa.

FROTTOLA

– XV–XVI. századi népies hangulatú többszólamú dal, valószínűleg hangszeres kísérettel. A madrigál és villanella (lásd ott) elődje. Egyszerűbb szerkezetű, mint a kanzone vagy madrigál. Népi jellegű melódiáját a szoprán viszi, a többi szólam inkább kísérő jellegű és valószínűleg hangszereken v. hangszereken játszották; a Frottola, tehát nem acappella–kompozíció. Talán népi gyökerekből fejlődött, mint a villanella (lásd ott); hangszeres kíséretét legtöbbször improvizálhatták. Négy sorból álló, egyszerű melodikus szerkezete (3 sor melódiája többször ismétlődik, a negyedik attól elütő befejezés) a balladához teszi hasonlóvá.

FRUSTA – (olasz) (lásd) Ostor

F–SCHLÜSSEL – (német) (lásd) F–kulcsok.

F–SHARP – (angol) (lásd) Fisz.

F–SHARP MAJOR – (angol)

(lásd) Fisz–dúr.

F–SHARP MINOR – (angol)

(lásd) Fisz–moll.

F–TROMBITA – (olasz = **Tromba in Fa**)

(lásd) Trombita. Hangjait egy tiszta kvarttal feljebb kell olvasni a leírtaknál. I (pl.: $c^2 = f^2$)

FÚGA – (olasz = **Fuga**; francia, angol = **Fugue**; német = **Fuge**; orosz = **Fuga**) a legmagasabbrendű polifon imitációs műformák egyike. A szó jelentése (futás, kergetőzés) az egymást utánzó szólamok sorban való belépésre utal. Fő formarészei:

az expozíció, amelyben a szólamok egy–más után sorban bemutatják a témát, váltakozva alap– és domináns hangnemben. (lásd) Expozíció, Dux, Comes); a feldolgozási rész, amely rokon hangnemekbe modulál, a témát különböző szólamokban mutatja be, különböző kontrapunktikus alakzatokat: témátöredéket, témafordítást, szűkmenetet stb. hoz ((lásd) a megfelelő címszavakat); a repríz, amely a témát, vagy annak esetleg csak töredékét ismét az alaphangnemben mutatja be; és a tele, gyakran hosszabb–rövidebb tunikai orgonaponttal. – Többtémájú (kettős–, hármas– stb.) fúgában több expozíció lehet, a témák azután kettős–, hármas– stb. ellenpontként közös feldolgozási részbe kerülnek. De indulhat a többtémájú fúga egyetlen expozícióval is: itt rögtön az összes témák egymás kettős–, hármas– stb. ellenpontjaként lépnek fel.

FUGA A DUE (TRE) SOGGETTI – (olasz) két (három–) témás fúga.

FUGA AEQUALIS MOTUS – (latin) olyan fúga, amelynek szólamai egyforma mozgással, azonos ritmusértékekben haladnak.

FUGA AUTHENTICA – (latin)

olyan fúga, amelynek témája felfelé halad.

FUGA CANONICA – (latin) (lásd) Kánon.

FUGA COMPOSITA – (latin)

olyan fúga, amelynek témája lépcsőzetes hanglépésekből áll.

FUGA CONTRARIA – (latin)

ellenfúga: a comes a dux (lásd ott) fordítása.

FUGA DOPPIA – (olasz)

kettősfúga, kéttémájú fúga.

FUGA DUPLEX – (latin)

kettősfúga, kéttémájú fúga.

FUGA HOMOPHONA – (latin)

olyan fúga, amelynek utánzó szólamai és feleletei azonos magasságúak (unisono).

FUGA IMPROPIA – (latin)

kidolgozásában szabad, nem kötött fúga.

FUGAIN CONTRARIO TEMPORE – (latin)

olyan fúga, amelyben a dux hangsúlyos, a comes hangsúlytalan ütemrészen indul. Más neve: Fuga per arsin et thesin.

HANAKA – polonéz–szerű, de annál gyorsabb morva népi tánc 3/4 ütemben.

HAND WIDTH SPLIT (angol).

– Szélesség kézi szétválasztása.

HANDLE POSITIONING (angol).

– Fogantyú Pozíció.

HANDS FREE – (ang/zen/sz)

Kezek használata nélküli.

HANDSTÜCK – (német)

a XVIII. század végén így nevezték az instruktív zongoradarabokat.

HANDTROMMEL – (német)

(lásd) Csörgődob.

HANG – (olasz = **Tono**; francia = **Ton**; német = **Ton**; angol = **Tone**) akusztikai, ill. inkább fiziológiai tünet: olyan inger, amelyet hallószervünk a levegő rezgéseinek hatásaként közvetít az agyba. Ha a levegő rezgése szabályos (periodikus), zenei hangról, ha szabálytalan, zörejről beszélünk. Hang úgy keletkezik, hogy valamilyen rugalmas, rezgésre képes közeg (emberi, állati hangszálak, húr, nádnyelv, üregbezárt levegő stb.) rezgésbe jön, s a rezgést átadja a környező levegőnek, és vele azonos másodpercenkénti rezgésszámmal rezeg. Légüres térben hangkeltés nem lehetséges.

HANG HOSSZÚSÁGOK – Note Durations (angol).

HANG HOZZÁADÁS – Add Note (angol).

HANG INTERVALLUM

– Note Range (ang/zen/sz).

HANG INTERVALLUM, TÓL-IG

– Note Range: From_to_ (ang/zen/sz).

HANG JELLEGŰ CSATORNAÜZENE-

NETEK – Az üzeneteknek ez a típusa hordozza magában a zenei előadás elemi történéseit: a csatornaüzenetek valamilyen sorozata egyértelműen meghatároz egy előadást. A csatornaüzenetek általánosan egy státuszbjájtal kezdődnek, és egy vagy két adatbjájtal záródnak, az adatbjájtok száma a státuszbjájtól függ. A következő néhány oldalon valamennyi csatornaüzenet felsorolásra kerül, a hozzájuk rendelt kódokkal együtt. A kódok az olvashatóság kedvéért legtöbbször hexadecimális

(16-os számrendszerbeli) formában lesznek megadva. (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANG MÓDOSÍTÁSA – Alteráció.

HANG VAGY SZÜNET BESZÚRÁSA

– Insert Notes or Rests (angol).

HANG, KOTTA, HANGJEGY

– Nota (ang/zen/sz).

HANGERŐ – Key Velocities.

HANGERŐÉRTÉK SZÁZALÉKOS

MEGVÁLTOZTATÁSA

– Percent Alteration Key Velocities (angol).

HANGERŐKULCS

– Key Velocities (angol). (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGERŐKULCS A

KIVÁLASZTÁSTÓL

– Set To - Key Velocities (angol).

HANGERŐKULCS HATÁRÉRTÉKE

– Limit - Key Velocities (angol).

HANGERŐKULCS MÉRTÉKSKÁLA

– Scale - Key Velocities (angol). (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGERŐSSÉG VÉLETLENSZERŰEN

– Randomize - Key Velocities (angol). (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGERŐSSÉGI KULCS

ÉRZETMEGVÁLTOZTATÁSA

– Alter Feel - Key Velocities (angol). (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGERŐSSÉGI KULCS HOZZÁ-

ADÁS – Add - Key Velocities (angol).

(*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGERŐVEZÉRLŐK, BEJÖVŐ

JEL, KIMENŐJEL – Volume Controls Input, Output, (ang/zen/sz). (*MIDI Alkalmazásnál*).

HANGFAJ – (olasz = **Modo**; francia, angol = **Mode**; német = **Klanggeschlecht**, **Tongeschlecht**) a mai magyar terminológiában a hangnem (lásd ott) fogalmával egyező. Hangfaj a hangok sorának rendszere, melybe melódia és akkord a maguk zenei szerkezetében beletartoznak s melynek karakterét a félhangnak vagy félhangoknak a hangsorban való elhelyezkedése, szabja meg. Hang, tehát a dúr, a moll, a dór, mixolyd, frig

a magyar népzene legrégebb rétegére is jellemző.

KVINTELŐ HANGSZEREK

– azok a hangszerek, amelyeken átfúvás esetén csak a páratlan számú félhangok szólalnak meg. Ilyenek a klarinét–fajták amelyeknél, az első átfúvás az egyes lefogott hangok duodecimáját, azaz második kvintjét szólaltatja meg.

KVINTET – (orosz) (lásd) Kvintett.

KVINTETT – (olasz = **Quintetto**; francia = **Quintuor**; német = **Quintett**; angol = **Quintet**; orosz = **Kvintet**) öt szólóhangszerre, vagy öt szóló–énekhangra írt kompozíció. Az ún. zongorakvintett egy zongora és többnyire vonósnégyes (lásd ott) kombinációja.

KVINTFAGOTT – (lásd) Fagott.

KVINTFÚGA – a legáltalánosabb fúgátípus.

Első témája a második belépésnél kvint hangközben jelentkezik.

KVINTHELYZETŰ AKKORD

– olyan hármashangzat, amelynél a szoprán szólamban a basszushang kvintje van. Jelzése az 5–ös szám:

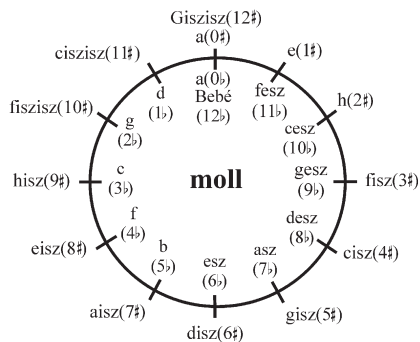
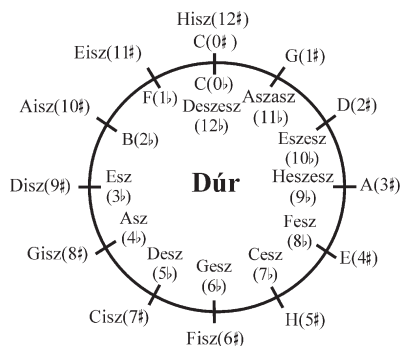

KVINTHÚR – néha így nevezik a hegedű E–húrját.

KVINTKÁNON – olyan kánon, amelynek utánzó szólama a mintával szemben kvint hangközben jelentkezik.

KVINTKÖR – tizenkét temperált tiszta kvint, egymást követő sorozata. A hangnemek kvintrokonszágát ábrázolja. A tizenkettedik kvint enharmonikus a kiinduló hanggal, azaz annak hetedik oktávjával. Ezen a körön ábrázolva a kvintek sorozatát, a kör be is zárul. A dúr és a moll, kvinttranszpozíciós ábrán látható, hogy a dúr változatnál mindig egy kereszttel vagy

♭-vel növekedik az előjegyzések száma. A temperált hangrendszerben a 6 ♭-és Geszdúr ugyanazokat a hangokat használja, mint a 6 ♯-es Fiszdúr. Ezáltal enharmonikusak is egymással. A tizenkettedik kvint enharmonikus a kiinduló hanggal (ill. annak hetedik oktávjával), ezzel a kör mintegy bezárul. Pl. C–hangnak tizenkettedik kvintje: Hisz, C–vel enharmonikus: Vö. Pythagorasi komma.

KVINTOLA – (olasz = **Quintoletto**; francia = **Quintolet**; német = **Quintole**; angol = **Quintuplet**) öt hangból álló csoport, melyet négy vagy hat ugyanolyan értékű hangjegyre ideje alatt kell megszólaltatni. Régebbi jelölése a hangfejeknél többnyire ív, vagy ritkábban kapocs alatt álló 5–ös szám: Modern, helyesebb jelölését (lásd) A helyes hangjegyről.

(kvintola címszóhoz).

KVINTPÁRHUZAM – (olasz = **Quinta in moto retto**; francia = **Quinte en mouvement direct**; német = **Quintparallele**; angol = **Parallel fifths, Consecutive fifths**) akkor keletkezik, ha két szólam kvint távolságból kiindulva és párhuzamosan haladva, újból kvint távolságra jut. Az összhangzattan szabályai szerint tiltott menet:

KVINTSZERKEZETŰ DALLAMOK

– (lásd) Kvintelő dallamok.

KVINTSZEXTAKKORD

– (német = **Quintsextakkord**; angol = **First inversion of the seventh-chord, ritkábban Fifth–sixth chord**) valamely szeptimakkord (1) első fordítása: a legelső szólamba az akkord terce kerül (2). Jele a basszus fölé írt 65 szám:

KVINTVÁLTÓ DALLAMOK

– (lásd) kvintelő dallamok.

KYRIE ELEISON – (görög) a misekompozíció első tétele.

L – (lásd) v. összetételben *lasciar vibrare* vagy *laisser vibrer* (lásd ott) rövidítése.

L'ÉTÉ – (francia) a francia–négyes második figurája, (lásd) *Quadrille*.

LA – (olasz, francia) 1. (lásd) A. – 2, a relatív szolmizálásban minden moll vagy molljellegű hangsor első hangja (I. foka), tonikája és minden dúr vagy dúrjellegű hangsor hatodik hangja (VI. foka).

LA BÉMOL – (francia) (lásd) Asz.

LA BÉMOL MAJEUR – (francia) (lásd) Asz–dúr.

LA BÉMOL MINEUR – (francia) (lásd) Asz–moll.

LA BEMOLLE – (olasz) (lásd) Asz.

LA BEMOLLE MAGGIORE – (olasz) (lásd) Aszdúr.

LA BEMOLLE MINORE – (olasz) (lásd) Asz–moll.

LA DIÉSE – (francia) (lásd) Aisz.

LA DIÉSE MINEUR – (francia) (lásd) Aisz–moll.

LA DIESIS – (olasz) (lásd) Aisz.

LA DIESIS MINORE – (olasz) (lásd) Aisz–moll.

LA DOPPIO BEMOLLE – (olasz) (lásd) Aszasz.

LA DOPPIO DIESIS – (olasz) (lásd) Aszasz.

LA DOUBLE BÉMOL – (francia) (lásd) Aszasz.

LA DOUBLE DIÉSE – (francia) (lásd) Aiszisz.

LA MAGGIORE – (olasz) (lásd) A–dúr.

LA MAJEUR – (francia) (lásd) A–dúr.

LA MINEUR – (francia) (lásd) A–moll.

LA MINORE – (olasz) (lásd) A–moll.

LA PRIMA VOLTA – (olasz) először.

LA SECONDA VOLTA – (olasz) másodszer

LA TERZA VOLTA – (olasz) harmadszor

LÁB – (4', 8', 16', 32'), regiszterjelölés, az orgonánál ill. csembalónál stb. a síp ill. húr hosszúságára vonatkozik, a 8' a leírt hangmagasságon szólal meg, a 4' egy oktávval magasabban, a 16' egy oktávval, a 32' két oktávval mélyebben.

LÁB KÖZELÉBEN – (vonósoknál) *verso il ponticello*, sul ponticello.

NAK, –NEK – del, dell', della, dello.

NAKED FIFTH – (angol) “meztelen” kvint,
(lásd) üres kvint.

NANA – (olasz) bölcsődal.

NÁPOLYI AKKORDOK

– II. fokú dúrakkord, mélyített alaphanggal.
Dúrban és mollban egyaránt szext-
fordításban (lásd Nápolyi szext) használatos,
a romantika korában, alapállásban
és kvartszext fordításban is elterjedt.

NÁPOLYI HANG

– olyan II. fokú hang, amely az I. fok (tonika)
felett kisszekund távolságra (félhangnyira)
fekszik. A legtöbb hangsorban alteráció
útján, azaz a II. fok leszállítása útján
képezhető. Egyes hangsorokban, pl. a
frígben, alterálatlan törzhang.

NÁPOLYI ISKOLA

– a XVII. század végén, Olaszországban
kialakult stílus-iskola, amely különösen az
operazenében hosszú ideig irányító hatással
volt az európai zenére.

NÁPOLYI MANDOLIN

– nápolyi mandolin kulcslappal és lábbal,
ezen át, futnak a kávára erősített kettős húrok.
Készítenek nagyobb, 4 húr párral rendelkező
nápolyi mandolint is (G d a e1), ez az ún.
mandola (nem összetévesztendő a régebbi
mandolával). A mandolinon elektronnal,
általában tremolózva játszanak. Jellemző rá
a kettős húrozás révén részben szándékosan
létrehozott tremolós hangzás. A mandolin
a régebbi mandolából keletkezett 1650
körül. Virágkora a XVII–XVIII. sz. volt
Németországban és Ausztriában léteznek
mandolinzenekarok.

NÁPOLYI NYITÁNY

– (lásd) Olasz nyitány.

NÁPOLYI SZEXT

– (német = **Neapolitanische Sexte**; angol
= **Neapolitan sixth**) a nápolyi hangra (lásd
ott) épített dúrhármashangzat szextfordítása.
Dúrban kétszeres, mollban egyszeri alteráció
útján képezhető. A frígben nem alterált,
közönséges II. fokú akkord. Pl. A–dúrban,
és A–mollban:

II. ^{6b}

(*nápolyi szext címszóhoz*).

NARODNAJA PESZYA – (orosz)

(lásd) Népdal.

NARRANTE – (olasz)

elbeszélve, recitativószzerűen.

NARRATORE – (olasz) elbeszélő

(lásd) Testó.

NASAT – (német, francia = **nasard**, spanyol
= **natardo**), az orgonának általában 2 2/3'
quintjátéka (Quintnasat).

NATIONAL ANTHEM

– nemzeti himnusz, (lásd) Himnusz.

NATIONALHYMNE – (német)

nemzeti himnusz, (lásd) Himnusz.

NATJAT – (orosz) (lásd) Kápa.

NATUR B – a 7. felhang, amely a kisszeptimmnél
valamivel mélyebb. Az elnevezés C
alaphangot feltételez. – Vö. Felhangok.

NATUR FISZ – a 9. felhang, amely a bővített
kvartnál valamivel mélyebb. Az elnevezés
C alaphangot feltételez. – Vö. Felhangok.

NATUR HANGSZEREK

– (lásd) Természetes hangszerek.

NATUR SZEPTIM – (lásd) Natur B.

NATURAL – (angol) feloldójel.

NATURAL INSTRUMENTS – (angol)

(lásd) Természetes hangszerek.

NATURAL KEY – (angol)

az angolok néha így nevezik a C–dúrt.

NATURAL TONES – (angol)

természetes hangok, (lásd) Felhangok.

NATURALE – (olasz) természetes,
természetesen, mesterkéltség nélkül.

NATURALIZMUS

– művészi irányzat, amely a jelenségek
természethű, de külsőséges ábrázolására
törekszik. A XX. század zenéjében
elvéve felbukkannak hasonló törekvések.

NATURALMENTE – (olasz)

természetesen, mesterkéltség nélkül.

NATURHORN – (német) természetes kürt,

eredetű) variánsban feszes ritmust találunk: A b) csoport dallamaira nagyjából az előbb felsorolt tulajdonságok jellemzők. Eltérések: kizárólag négy dallamsor (főcezára a 2. végén); ambitus: f¹-d², f¹-c vagy g¹-c, vagy g¹-d². Utóbbi esetben a dūr-hangsor 1-5. f okával volna dolgunk: az eltérés a dūr hangsortól abban mutatkozik, hogy az 5. hangfoknak nincs domináns karaktere. Pl.: 2. Magyar hatást (lásd Magyar népzene) az u. n. <pontozott> ritmusú, dallamoknál találunk. a magyar hatás egyrészt a <pontozott> ritmusban, másrészt bizonyos, az újabb magyar népdalokra jellemző dallamsorbefejező ritmusban mutatkozik. 3. Az anyag hátralevő és legterjedelmesebb része rendkívül sokféle, úgy izometrikus, mint heterometrikus strófászerkezetű típust foglal magában (feltűnő a magyar anyagból teljesen hiányzó lyd hangsor gyakorisága); zöme közel áll a morva dallamokhoz, ezen kívül cseh és német eredetű dallamokra is akadunk benne (főleg az u. n. <tercelő> dallamok közt), melyek valószínűleg morva közvetítéssel jutottak ide.

SZMICCSOK – (orosz) (lásd) Vonó.

SZÓ – a relatív szolmizálásban minden dūr vagy dūrjellegű hangsor ötödik hangját (V. fokát) és a molljellegű módális sorok hetedik hangját (VII. fokát) jelöli.

SZÓ KIBŐVÍTÉS

– Word Extension (angol).

SZÓ MEGHOSSZABBÍTÁS

SZERKESZTŐ

– Edit Word Extensions (angol).

SZÓJEGYZÉK – Glossary (angol).

SZOKOTTAN – normale, ordinario.

SZÓKÖZ BILLENTYŰ

– szintén megállítja a felvételt.

SZÓKÖZÖK – Spaces (angol).

SZOL – (orosz) lásd G.

SZOL BEMOL – (orosz) (lásd) Gesz.

SZOL BEMOL MAZSOR – (orosz)

(lásd) Gesz-dūr.

SZOL DUBL BEMOL – (orosz)

(lásd) Geszesz.

SZOL DUBL GYIEZ – (orosz)

(lásd) Giszisz.

SZOL GYIEZ – (orosz) (lásd) Gisz.

SZOL GYIEZ MINOR – (orosz)

(lásd) Gisz-moll.

SZOL MAZSOR – (orosz) (lásd) G-dūr.

SZÓLAM

– (olasz = **Parte, Voce**; francia = **Partie, Part, Voix**; német = **Stimme**; angol = **Part, Voice**; orosz = **Partyija**) 1. olyan dallamvonal, amely egy zeneműben többé-kevésbé következetesen húzódik végig, több más szólammal egyidejűleg. A zeneműnek tehát vízszintes (horizontális) tagoltság szempontjából való alkatrésze, szemben a függőleges tagoltság szempontjából való alkatrészével, az akkorddal, harmóniával. Valóságos (reális) szólamokból épül minden polifon zenemű, a szólamok itt valóban következetesen vonulnak végig az egész zeneművön, és abból egyenként kiragadva is melódia szerint értelmes, összetartozó egységet alkotnak. A homofon zenében tulajdonképpen csak egy reális szólam van: a harmonizált dallam a többi szólam véletlenszerűen, esetlegesen áll össze a harmóniák egymásutánjából. – 2. a magyar nyelv szólamnak nevezi azt a kottát is amelyből egy együttesben (pl. zenekarban, kamaraegyüttesben stb.) játszó zenész az előadott zenemű egyik szólamát játssza (hegedűszólam, kürtszólam stb.). – V ö. Parte.

SZÓLAMCSERE – (lásd) Evolutio.

SZÓLAMKERESZTEZÉS

– a többszólamú szólamvezetés (lásd ott) egyik ritkábban felhasznált eszköze; jelenti, hogy két, hangmagasságára nézve szomszédos szólam közül a magasabbik fekvésű (rövidebb vagy hosszabb időre) a mélyebb fekvésű alá kerül.

SZÓLAMKETTŐZÉS

– összhangzattani fogalom: mivel a hármashangzatnak csak három, a négyeshangzatnak csak négy önálló hangja van, négy, öt vagy több szólam szerkesztésénél a három szólam, ill. négy

orgonadarab, kötetlen, fantáziaszerű formában. A mise végén felhangzó orgona-utójáték gyakran improvizált.

UTÓKA – (olasz = **Terminazione**; francia = **Note de compliment**; német = **Nachschlag**; angol = **After blow, After beat**) súlytalan ütemrésze eső rövid ékesítés, amely valamely főhangot (dallamhangot) követ, és azt hozzákapcsolja a következő főhanghoz. Valójában kétféle ékesítés: **1.** a legtöbb trillaféle fontos alkotórésze. A trilla reperkussziói után megszólaltatja a főhang alsó váltóhangját (maga a trilla a felső váltóhanggal pergett), majd utána, a díszítés teljes befejezéseként még egyszer, utoljára a főhangot. Régebbi művekben ezt a két utókahangot többnyire kiskottákkal (vagy valamely jellel) kiírták, és ívvel kötötték a tr jelzésű főhanghoz, de néha teljes értékű kottákkal is jelölték,

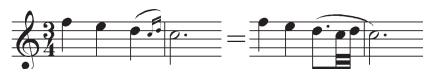
Az utóka ilyen formája a trilla befejező része, és alkalmas a következő magasabb főhangra való könnyed ráfutásra. Ezért régebbi művekben gyakran nem is jelzik az utókát, alkalmazása magától értetődő. Kadenciális trilláknál, ahol a záróhang többnyire egy szekunddal mélyebb, mint az azt megelőző főhang, az utóka gyakran csak egy hangból, a záróhang anticipációjából áll.

A trillák végéről általában elmarad az utóka olyan esetekben, mikor a trillát (főhangot) utókaszerű figura követi, valamint trillaláncok esetében. Az utóka másik, komplikáltabb formája: **2.** az előke fordítottja: valamely főhang után következő egy vagy két kiskottával kiírt hang, amely egy következő főhanghoz vezet. Régebbi művekben az előke és utóka megkülönböztetése a legtöbbször felületes notáció miatt meglehetősen problematikus. Mai notációja a kettőt pontosan elkülöníti egymástól: az utóka-hangokat kiskottákkal közvetlenül a díszítendő főhang után írjuk, és kis ívvel hozzákötjük, ellentétben a régi notációval, ahol legtöbbször a rákövetkező főhang elé jegyezték az utókát és kis ívvel, többnyire elhanyagolták.

Ütem végén az utóka mindig az ütem vonal előtt és nem utána áll:

Az utóka értékét minden esetben az öt megelőző főhang értékének rovására kell játszani, ill. abból elvenni (lásd a példákat).

UTOLJÁRA – ultima volta.

UTOLSÓ – altima, ultimo:

UTÓTAG – (lásd) Periódus:

UTÓTÁNC – (lásd) Nachttanz; Rotta.

VORGEIGER

– vagy *Stehgeiger* (német, olasz = **Violino conduttore**; francia = **Violon conducteur**; angol = **Conductor**) kisebb zenekari együttesek (szalonzenekarok) első hegedűse, aki rendszerint állva játszik és játék közben a karmester szerepét is betölti.

VORHALT – (német) (lásd) Késleltetés.

VORHANG – (német)

1. “elő-függő”: valamely téma elé csatolt rendszerint nem motívikus, nem tematikus rövid zenei részlet, legtöbbször egy-két akkord, vagy rövid dallamtöredék. Tipikus példája Beethoven *Eroica* szimfóniájának első két üteme. 2. “függöny”: színpadi művek zongorakivonatában, vagy partitúrájában a színpadi függöny felhúzását, ill. leeresztését jelzi.

VORSCHLAG – (német) (lásd) Előke.

VORSCHLEIFE – (német)

egyes trillákat elindító doppelachlag-szerű, 4 tagú figura, melynek utolsó két hangja már a valóságos trilla kezdete.

VORTRAG – (német) előadás, kivitelezés.

VORTRAGSZEICHEN – (német)

előadási jelek. – Vö. Gyakrabban előforduló jelek; A helyes hangjegyről.

VORZEICHNUNG – (német)

előjegyzés. Vö. A hangnemek és előjegyzéseik.

VOZMAJA PAUZA – (orosz)

nyolcad szünet, szünetjel.

VOZMOJ TON – (orosz)

nyolcad hangjegy.

VOX – (latin) hang, énekhang.

VOX HUMANA – (latin) “emberi hang”:

lány, éneklő orgonaváltozat (regiszter).

VOX ORGANALIS – (latin) a középkori organum (lásd ott) ellenpontozó szólama.

VOX PRINCIPALIS – (latin) “főhang”:

a középkori organum (lásd ott) tantus firmusa.

VUOTA – (olasz) 1. üres, üresség (szünet). 2. üres húr. – 3. (lásd) Generálpauza.

WAGNER-TUBÁK

– (német = **Wagnertuben**, **Waldhorntuben**) azok a mélyfekvű rézfúvós hangszerek, melyeket Wagner a “Ring” partitúráiban írelő. Tulajdonképpen tenor- és basszusfekvű kúrhangszerek, a tubától formájukban és kúrtpusú fúvókájukban, valamint ventiljeik elhelyezésében különböznek. (A tubák ventiljeit a játszó jobb keze kezeli, a Wagner-tubákét, a kúrtokehez hasonlóan, a játszó balkeze). A kúrhang nemességét és a tubák hangjának ünnepélyességét egyesítik magukban. B- és F-hangolásban készülnek. Kúrtoők szólaltatják meg.

WAIT TILL – (ang/zen/sz) pillanat állj.

WALDHORN – (német)

vadász kúr, (lásd) Kúr,

WALDHORNTUBEN – (német)

(lásd) Wagnertubák.

WALTZ – (angol) keringő.

WALZE – (német) (lásd) Hengerszerkezet.

WALZER – (német)

keringő francia valse), német, ill. osztrák kórtañc 3/4-es ütemben. A régi, lassú lépései az ütem negyed hangjegyeivel egyidőben haladtak, míg a múlt század közepén feltűnt bécsi Keringő (az ú. n. Schleitwalzer) hatlépésű (Sechsschritt), majd kétléptű (Zweitritt) volt. A keringő legnagyobb

TARTALOM:

Zanei szakszótár	3
Moll-skálák	506
C-dúr és párhuzamos moll-jai	508
G-dúr és párhuzamos moll-jai	509
D-dúr és párhuzamos moll-jai	510
A-dúr és párhuzamos moll-jai	511
E-dúr és párhuzamos moll-jai	512
H-dúr és párhuzamos moll-jai	513
Fisz-dúr és párhuzamos moll-jai	514
Cisz-dúr és párhuzamos moll-jai	515
F-dúr és párhuzamos moll-jai	516
B-dúr és párhuzamos moll-jai	517
Esz-dúr és párhuzamos moll-jai	518
Asz-dúr és párhuzamos moll-jai	519
Desz-dúr és párhuzamos moll-jai	520
Gesz-dúr és párhuzamos moll-jai	521
Cesz-dúr és párhuzamos moll-jai	522
Szeptim akkordok a törzshangokkal	523
Standard akkord formai táblázat	524
European akkord formai táblázat	526
German akkord formai táblázat	528
Roman akkord formai táblázat	530
Nashville akkord formai táblázat	532
Solfeggio akkord formai táblázat	534
FINALE 2004 akkord formai táblázat	536
Dinamikai jelek táblázata	538
Gitárákkordok fogástáblázata	541
Partit]rajelek táblázata	544
General MIDI táblázatok	546
Skálák felépítése	550